

Riktlinje för sociala bostäder inom Individ- och familjenämndens ansvarsområde

Beslutad av Individ- och familjenämnden 2017-01-26

program

policy

handlingsplan

riktlinje

VÄSTERÅS STAD

Individ- och familje-nämndens huvudsakliga uppgifter är att stödja och företräda enskilda individer, grupper och familjer med särskilda behov av stöd och hjälp.

Särskilda målgrupper är barn och unga som behöver samhällets stöd och skydd, personer med missbruksproblematik, brottsoffer, flyktingar och hushåll som helt eller delvis saknar inkomster.

Individ- och familjenämnden har vartefter bristen på bostäder ökat fått ta ansvar för allt fler människor som saknar bostad och därmed har det uppstått en sekundär bostadsmarknad. Det är därför nödvändigt för nämnden att göra prioriteringar och skapa tydlighet om biståndsbedömning och beslut om att bevilja garantilägenhet, träningslägenhet eller boende i övergångsbostad.

program	uttrycker värdegrunder och förhållningssätt för arbetet med utvecklingen av Västerås som ort inklusive koncernen Västerås stad
policy	uttrycker värdegrunder och förhållningssätt för arbetet i koncernen Västerås stad
handlingsplan	anger strategier och konkreta åtgärder för att nå den politiska viljeinriktningen och fastställda mål på olika nivåer i organisationen
riktlinje	säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet i handläggning och utförande i koncernen Västerås stad

Rätten till bistånd

Enskilda som vill söka bostad ska göra detta via de olika fastighetsägarna i kommunen. Ansvaret för att ordna bostad vilar på den enskilde. I kommunen är det ytterst kommunstyrelsens ansvar att skapa förutsättningar för att alla kommuninnevånare ska kunna leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Enligt socialtjänstlagen 2 kap 1 § är det kommunen som har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver. Detta innebär inte att rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen är avsedd att tillhandahålla bostad åt bostadslösa, om personen inte har särskilda svårigheter att på egen hand skaffa bostad. Socialtjänsten har därför inte ansvar för att tillgodose behov av bostad som beror på allmän bostads-brist. Enligt socialtjänstlagen är det bara personer med särskilda svårigheter som har rätt till hjälp. De som hamnar i gruppen med allmänna svårigheter är exempelvis unga människor på väg att flytta hemifrån, personer som skiljer sig, egenbosatta flyktingar och trångbodda.

Socialtjänsten, individ- och familjenämnden har ansvar för särskilda insatser för att motverka hemlöshet och ge stöd och hjälp till särskilt utsatta grupper.

De grupper som socialtjänstlagen anger är:

Barn och ungdom

Socialnämnden ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden. Nämnden ska verka för att i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och om den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet.

Missbrukare

Socialnämnden ska aktivt sörja för att den enskilde missbrukaren får den hjälp och vård som han eller hon behöver för att komma ifrån missbruket. Nämnden ansvarar för att personer som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får en möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Människor med funktionshinder

Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra
Socialnämnden skall medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd.

Brottsoffer

Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Socialnämnden ansvarar för att ett barn som utsatts för brott och dennes närstående får det stöd och den hjälp de behöver.

Socialnämnden ska vid behov erbjuda våldsutsatta vuxna och den som är under 18 år och har utsatts för våld eller andra övergrepp av sin partner eller har utsatts för hedersrelaterat våld, stöd och hjälp i form av tillfälligt boende som motsvarar den våldsutsattes behov av skydd med utgångspunkt från utredning och riskbedömning.

(föreskrift SOSFS 2014:4).

Socialnämnden bör kunna erbjuda hjälp i form av att ordna stadigvarande boende.
(allmänna råd SOSFS 2014:4)

Nyanlända

Vid mottagande av nyanlända hänvisas till bosättningslagen (2016:38) som reglerar kommunens ansvar att ordna boende för nyanlända som anvisas från anläggningsboenden och kvotflyktingar.

För att lägenheter ska kunna prioriteras jämnt mellan nyanlända och sociala ändamål behövs en prioritering inom gruppen som anvisas från anläggningsboenden. Staden har en skyldighet att bosätta flyktingar från anläggningsboende inom två månader efter avisering från Arbetsförmedlingen/Migrationsverket. Det finns dock ingen skyldighet att bosätta i egna lägenheter. För övriga egenbosatta flyktingar och flyktingar som kommer på anknytning gäller samma villkor som för andra kommuninvånare.

Ensamkommande barn vars föräldrar får uppehållstillstånd i Sverige pga anknytning till barnet vill av naturliga skäl bosätta sig i samma kommun där barnet vistas. Barnet kan vara placerat i Västerås av Individ och familjenämnden, men det finns också ett stort antal barn som är placerade i Västerås av andra kommuner. Om föräldern bosätter sig i Västerås anses kommunen vara ytterst ansvarig enligt 2 kap 1 § Sol för att se till att föräldern får det stöd och den hjälp hon eller han är i behov av. Eftersom det inte är lämpligt att föräldern bosätter sig i familjehem eller HVB där barnet bor, är det den kommun där föräldern vistas i som är ansvarig för stöd och hjälp med föräldrarnas boende. (Socialstyrelsens handbok *Ensamkommande barn och unga – Handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter*). Föräldrar till ensamkommande barn har ofta svårigheter att få bostad pga rådande bostadsbrist men anses i sig inte vara en grupp med särskilda svårigheter. Ansvaret att ordna bostad åligger den enskilde föräldern. Kommunen som placerat barnet har enligt socialtjänstlagen möjlighet att fortsätta ge bistånd till barnet tills föräldern ordnat sin boendesituation. Barnet räknas juridiskt som ensamkommande barn tills barnets förälder faktiskt tar hand om barnet. (dom HFR 2262-15) Stöd och hjälp att söka bostad kan förälder som vistas i Västerås få av enheten för samhällsorientering och vägledning.

När föräldrarna har anlänt behöver nämnden ta ställning till om barnets placering kan upphöra. Om inget talar emot en återförening kan placeringen upphöra och barnet bo tillsammans med sina föräldrar. Ensamkommande barn som anvisats Västerås har individ och familjenämnden ett särskilt ansvar för när dessa barn och unga ska skrivas ut från familjehemmet, HVB eller stödboende. Eftersom nämnden har ett särskilt ansvar för dessa barn kan ansvaret också innebära att en förälder till barnet innefattas av stödet.

Förebyggande insatser

Individ- och familjenämndens inriktning är att motverka vräkningar och därför ska förebyggande arbete bedrivas för att i ett tidigt skede uppmärksamma och erbjuda personer som hotas av vräkning från bostaden stöd för att undvika vräkning. Det kan handla om att i samverkan med den enskilde ge hjälp att göra överenskommelser med hyresvärderna om avbetalningsplaner eller åtgärder för skötsel av bostaden eller annan personlig rådgivning.

Utredning och bedömning av rätten till bistånd

Alla placeringar i boenden och alla bostäder som förmedlas till enskilda ska föregås

av utredning och beslut om bistånd. Ett beslut ska alltid bygga på en individuell bedömning. Biståndsbeslutet ska regelbundet följas upp och den enskilde ska vara aktivt bostadssökande för att så snart som möjligt kunna erhålla en bostad med eget kontrakt. Vid behov ska lämpligt boendestöd kopplas som insats till boendet. Målet är att kunna få och behålla en bostad på den öppna marknaden. Den enskilde ska upprätta en plan med handläggare där det tydligt framgår vad som ska göras för att få och behålla ett eget boende.

För bostad med särskild service enligt SoL 5 kap 7 § gäller speciella villkor och rätt till kvarboende.

Bostadssociala kontrakt

För alla lägenheter och bostäder som förmedlas till sociala ändamål och flyktingar krävs ett biståndsbeslut och följande former av avtal används.

Träningslägenheter

Ett avtal där sociala nämndernas förvaltning tecknar förstahandskontrakt och hyr ut lägenheten i andra hand till klient. Besittningsskyddet avtals bort i dessa kontrakt. Om boendet fortlöpt utan problem i 12 månader kan uthyrningen övergå till ett förstahandskontrakt med boendestödsavtal.

Bostad först

Som ovan, träningslägenhet men med mer omfattande stöd och krav på kontakt med bostadsstöd. För varaktigt hemlösa som inte har kunnat fullfölja tidigare insatser och planeringar.

Kontrakt om övergångsbostad

Klienten tecknar andrahandsavtal med Västerås Stad om att hyra bostad. Bostaden kan aldrig övertas av hyresgästen. Besittningsskyddet avtals bort i dessa kontrakt. Biståndsbeslutet ska följas upp och omprövas regelbundet. Hyresgästerna ska vara aktivt bostadssökande och så snart som möjligt skaffa en bostad med eget kontrakt. Övergångsbostäder ska betraktas som tillfälliga boenden och kunna återanvändas för nämndens målgrupper.

Lägenhet med boendestödsavtal

Vid varje bostadsplacering upprättas ett boendestödsavtal mellan aktuell hyresvärd och individ- och familjenämnden. I boendestödavtalet skall kontaktperson inom Individ- och familjenämnden anges samt formerna för hur eventuell ersättning för uteblivna hyror och skadegörelse skall regleras. Om boendet fortlöpt utan problem i 12 månader, kan uthyrningen övergå till ett 1:a handskontrakt utan stödformer.

Prioriteringar gällande bostäder som förmedlas via nämnden

Prioriteringarna nedan ska ses som en riktlinje när ordinära bostäder inte räcker till och alternativa bostadslösningar behöver användas för socialtjänstens målgrupper. Socialtjänstens individuella bedömningar väger alltid tyngst.

Bostäder via samverkansavtalet

Via samverkansavtalet förmedlas lägenheter till sociala ändamål och till flyktingar.

Kontraktformer som används för dessa lägenheter är boendestödsavtal, bostad först och träningslägenheter. Övergångskontrakt används till de lägenheter och villor som kommer till samverkansavtalet via fastighetskontoret.

Dessa lägenheter prioriteras i första hand till

- Barnfamiljer med biståndsbehov (inklusive flyktingfamiljer med permanent uppehållstillstånd alternativ treåriga uppehållstillstånd som tagits emot enligt avtal från anläggningsboende eller som kvotflykting).
- Ungdomar (inklusive ensamkommande barn) och vuxna som ska avsluta placering i familjehem, hem för vård och boende, ungdomsboende, stödboende, motivationsboende mm och som socialtjänsten bedömer har ett fortsatt biståndsbehov.
- Föräldrar till ensamkommande barn som fått uppehållstillstånd på grund av anknytning, och där nämnden beslutat att avsluta placeringen av det ensamkommande barnet pga. familjeåterförening.
- Enskilda och familjer som nekas eget kontrakt på grund av tidigare störningar, hyresskulder etc. I behov av lägenhet med boendestödsavtal eller träningslägenhet.

Mimers ”Dela bostad”

Privatpersoner har möjlighet att hyra ut en del av sin bostad till nyanlända familjer via Mimer. Den privata bostaden som hyrs ut kan vara t ex ett atterfallshus, fritidshus eller en separat lägenhet i en villa. Bostaden som hyrs ut ska ha eget kök, toalett och badrum.

Dessa bostäder prioriteras i första hand till nyanlända familjer som varit egenbosatta i Västerås och saknar möjlighet att införskaffa/hyra egen bostad.

Övergångsbostäder

Bostäder som ägs av fastighetskontoret ska alltid betraktas som en övergångsbostad. Bostaden kan aldrig övertas av hyresgästen. Hyresgästerna ska vara aktivt bostadssökande och så snart som möjligt skaffa en bostad med eget kontrakt. Övergångsbostäder ska betraktas som tillfälliga boenden och kunna återanvändas för nämndens målgrupper. Avtal tecknas då om övergångsbostad.

Följande prioriteringar görs i första hand för olika former av övergångsbostäder

Lägenheter som ägs av fastighetskontoret

- De som beviljas bistånd men som på sikt kommer kunna lösa sin boendesituation på egen hand.

(Se även avsnitten bostäder via samverkansavtalet.)

Villor som ägs av fastighetskontoret

- De som beviljas bistånd men som på sikt kommer kunna lösa sin boendesituation på egen hand.
- Stora barnfamiljer där det är svårt att hitta tillräckligt stora lägenheter.

(Se även avsnitten bostäder via samverkansavtalet.)

Fastigheter eller moduler som blockhyrs av fastighetskontoret, med eget

kök/pentry och wc/dusch

- Nyanlända ensamhushåll och barnfamiljer med tillfälliga uppehållstillstånd som anvisas från anläggningsboende.
- Ungdomar (inklusive ensamkommande barn) och vuxna som ska avsluta placering i familjehem, hem för vård och boende, ungdomsboende, stödboende, motivationsboende mm och som socialtjänsten bedömer har ett fortsatt biståndsbehov.

Korridorsboenden med egna rum och delat kök, wc/dusch

- Nyanlända ensamhushåll med tillfälliga uppehållstillstånd på 13 månader som anvisas från anläggningsboende.

Blockhyrda campingstugor

- Dessa lösningar är tänkta att vara mycket tillfälliga (ca 2 månader).
- Nyanlända ensamhushåll och familjer som anvisas från anläggningsboende i avvaktan på annan boendelösning.
- Kan även användas för andra målgrupper vid akut behov.

Nybyggnation

Västerås stad har ett avtal om att 5 % av nybyggnation oavsett ägandeform ska erbjudas till sociala nämndernas förvaltning. Lägenheter som förvaltningen får via nybyggnation lämnas via samverkansavtalet men ingår inte i kvoten som fördelas via samverkansavtalet. Prioritering av dessa lägenheter sker likvärdigt som övriga lägenheter via samverkansavtalet.

Hotell och vandrarhem

Vid akuta situationer när inga andra lösningar finns att tillgå beviljar nämnden boende på vandrarhem alternativt hotell.

VÄSTERÅS STAD

Sociala nämndernas förvaltning • 721 87 Västerås
Telefon 021-39 00 00 • www.vasteras.se